

[Carsten Andersen]

Men socialdemokraterne valgte at forhandle med regeringen. Og hvorfor nu det? Var det, fordi SF stillede nogle krav, som vi ønskede skulle med, men som socialdemokratiet ikke var enig i? F.eks. pegede vi på, at retrætemulighederne skulle udvides til også at omfatte de laverelønnede med udsat beskæftigelse som f.eks. togførere, betjente, postbude og andre statstjenestemænd i fronttjenesten. Disse tanker vandt dog så meget gehør hos finansministeren, at han indrømmede disse grupper, at loven formelt også omhandlede dem, men der skal ved kommende aftaleforhandlinger betales for at få disse goder ud af forhandlingssummen, en forbedring, der nu lovgives om for de bedre og højere lønninger.

SF pegede også på problemerne i forbindelse med statens helt usmagelige sjakren i midlertidig ansættelse, hvor vi i udvalget har set eksempler på, at staten har ansat personer midlertidigt i op til fire år uden andre rettigheder end at kunne sammenligne sig med tjenestemænd, de såkaldte tjenestemandslignende ansatte.

Vi har i udvalget fået en sludder for en sladder fra finansministeren om forskellen mellem åremålsansættelse for de højerelønnede og midlertidige ansættelser for de laverelønnede.

Også her er finansministeren blevet presset til at medgive, at loven formelt gælder alle ansatte inden for statens område, men de må af forhandlingssummen betale for at opnå det gode, der nu lovgives om for højerelønnede. Var det derfor, at SF ikke opfattedes som mulig forligspartner?

Og så her i 200-året for nedsættelse af den store landbrugskommission, der skulle se på stavnsbåndets ophævelse, indgår socialdemokratiet sammen med de radikale et forlig om genindførelse af stavnsbåndet for tjenestemænd i uddannelser, hvor staten har svært ved at holde på folk.

Jeg skal tillade mig at citere fra hr. Peter Ilsø, »Nordens historie«, s. 156. Det er en lærebog for gymnasiet fra den tid, hvor tingets medlemmer gik i skole, så der er ikke tale om et revolutionært værk. Der står:

»Da bønderkarlenes flyttelyst steg under landbrugskrisen, indførte Christian VI efter godsejernes ønske stavnsbåndet. Officielt indførtes stavnsbåndet for at sikre hæren tilstrækkeligt mandskab, men hovedformålet

var utvivlsomt at skaffe de store godsejere billig arbejdskraft til en regelmæssig drift af godserne. Med stavnsbåndet nåede godsejervældet sit højdepunkt. Herremanden kunne nu straffe genstridige karle og benytte flytteforbuddet til at holde lønnen nede. Den tiltagende fattigdom og ufrihed prægede bondestanden. Mange bønder sløvedes under det daglige tryk og blev mistroiske og vrangvillige, dovne og drikfældige; hellere sove sig arm end slide sig arm . . . «

Hvis vi nu udskifter udtrykket »bonden« med »tjenestemanden« og »godsejere« med »finansministeriet«, kan vi lade dette tjenestemandsførlig indføje i stykket i historiebogen for 1986.

Må vi kondolere socialdemokratiet med sejren.

Samtidig læser vi i de sidste ugers aviser, at en række offentlige institutioner har svært ved at holde på folk. Det drejer sig om ansatte ved de tekniske skoler og ved handelskolerne, det drejer sig om folk i politiet, og det drejer sig om folk inden for sygeplejen. Der er tale om dårlige arbejdsforhold, dårlig løn og dårlige uddannelsesmuligheder. Er det virkelig på den måde, socialdemokratiet ønsker at den offentlige personalepolitik skal føres? Det ville have klædt dem overordentlig meget, om denne bestemmelse var gledet ud ved socialdemokratiets forlig med den borgerlige regering.

Jeg vil gerne spørge finansministeren, om denne bestemmelse i sin ånd egentlig ikke er i strid med grundlovens § 74, hvori der står:

»Alle indskrænkninger i den fri og lige adgang til erhverv, som ikke er begrundede i det almene vel, skal hæves ved lov.«

Denne bestemmelse ved jeg godt har rod i en anden tidsperiode, hvor man havde lav osv., men problematikken, nemlig med arbejdskraftens bevægelighed, er vel den samme. For den tjenestemand, som har gennemgået en uddannelse og efter en såkaldt fri aftale er blevet pålagt at forblive i tjenesten f.eks. fem år, er da berøvet sin fri og i særdeleshed lige adgang til at ansættes andre steder. Denne tjenestemand må som de professionelle fodboldspillere bede kommende arbejdsgivere om at frikøbe sig; ellers har de ingen mulighed for at komme væk fra deres ansættelse.